

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування
Ніжинського міськрайонного суду Чернігівської області
23.12.2024

м. Чернігів, 2024

I. Вступ

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 23.12.2024 групою національного превентивного механізму (далі - НПМ) здійснено відвідування Ніжинського міськрайонного суду Чернігівської області (далі – суд) у складі:

Кебець Інна Андріївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Гавриль Олена Анатоліївна, представник громадської організації.

Місцезнаходження суду: вул. Шевченка, б. 57 А, м. Ніжин, Чернігівська область, 16601.

Керівництво суду:

Карпусь Ігор Миколайович - голова суду;

Сердюк Алла Григорівна - керівник апарату суду.

Штатна чисельність працівників суду – 54 одиниці, з них суддів – 10, з 6 суддів, які призначені на посади, 5 здійснюють правосуддя. Вакантними є 4 посади суддів та 10 працівників апарату суду.

Відповідно до статті 22 Закону України «Про судоустрій та статус суддів» Ніжинський міськрайонний суд Чернігівської області є судом першої інстанції і здійснює правосуддя у порядку, встановленому процесуальним законом. Суд розглядає цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку, визначених процесуальним законом.

Суд розміщується в двоповерховій адміністративній будівлі 1973 року побудови, власником якої є держава в особі Державної судової адміністрації України і перебуває на праві оперативного управління Територіального управління Державної судової адміністрації України у Чернігівській області. Суд розташовується зі цією адресою з 1974 року, загальна площа, яку займає суд, складає 1005,2 м².

В будівлі наявні два входи: центральний та службовий, останній використовується як спеціальний вхід для конвоювання.

На фасаді будівлі суду розміщені вивіски із зазначенням повної назви суду та графіку роботи, вся інформація продубльована шрифтом Брайля. Для потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення біля входу встановлено вертикальний підйомник та облаштовано кнопку виклику з переговорним пристроєм (фото 1,2).

Охорону та підтримання громадського порядку в суді забезпечують працівники Територіального управління Служби судової охорони у

Чернігівській області. Пункт пропуску в фое першого поверху обладнано стаціонарним металодетектором аrochenого типу і турнікетом (фото 3).

Інформаційні стенди розміщені на першому поверсі у фое, також там облаштовано місця для роботи відвідувачів з документами та шафи для зберігання речей. Стенди наповнені корисною інформацією для громадян про систему безоплатної правничої допомоги та діяльність Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, про порядок пропуску осіб до приміщення та транспортних засобів на територію суду, ставки судового збору та реквізити для сплати, а також зразками процесуальних документів (фото 4).

Для здійснення правосуддя в суді функціонують чотири зали судових засідань. Дві зали призначені для розгляду кримінальних справ, кожна облаштована кабіною для обвинувачених (підсудних) та засуджених із металу та спеціального захисного скла, технічними засобами та програмним забезпеченням для фіксування судового процесу та проведення судових засідань (процесуальних дій) у режимі відеоконференцзв'язку (фото 5,6).

В суді на першому поверсі облаштовано дві камери для тримання підсудних (засуджених) і спеціальний санвузол для утримуваних осіб. У камері наявні штучне освітлення та припливно-витяжна вентиляція.

На момент відвідування НПМ в суді тривав ремонт, тому моніторингова група оглянула лише одну з двох камер для тримання підсудних (засуджених) і спеціальний санвузол. Через перебування будівельного обладнання та матеріалів на сходах, якими здійснюється конвоювання, моніторингова група не змогла ознайомитись з облаштуванням на другому поверсі приміщення для розміщення особового складу варту та кімнати для роботи адвоката з підсудними (засудженими) (фото 7).

Аптечки для надання домедичної допомоги є в суді та на пункті пропуску.

Найближчі укриття знаходяться за адресами: м. Ніжин, вул. Шевченка, б. 21, вул. 3й мікрорайон, б. 11.

Скарги від обвинувачених (підсудних) та засуджених осіб на умови тримання та неналежне поводження на адресу суду не надходило. Фактів заподіяння тілесних ушкоджень чи насильницького заподіяння смерті таким особам не встановлено.

Під час відвідування обвинувачувані (підсудні), засуджені у приміщенні суду не перебували.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування здійснювалось 01.12.2023, під час якого виявлено порушення прав на гідні умови тримання, на безпеку в суді та прав осіб з інвалідністю і надано відповідні рекомендації Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України в Чернігівській області та Ніжинському міськрайонному суду.

Рекомендації, надані за результатами попереднього відвідування, не виконані.

Разом з тим, судом у червні 2024 року розроблявся перелік заходів з метою створення для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення безбар'єрного середовища та комфортних умов перебування в суді відповідно до Державних будівельних норм України В.2.2-40:2018 «Будинки і споруди. Інклюзивність будівель і споруд для маломобільних груп населення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН В.2.2-40:2018). Зокрема, розраховано орієнтовну вартість будівельних робіт для облаштування місця паркування для транспортних засобів осіб з інвалідністю, будівництва спеціального ліфта на другий поверх, санітарно-гігієнічного приміщення та укриття цивільного захисту, доступних для осіб з інвалідністю. Відповідна інформація з пропозиціями направлена судом до Територіального управління Державної судової адміністрації України у Чернігівській області.

II. Факти, виявлені під час відвідування

Порушення права на захист від катувань, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 28 Конституції України).

1. Встановлено порушення вимог пункту 6.5.2 Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 №175 (далі – ДБН В.2.2-26:2010) та пункту 10 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних), засуджених за вимогою судів, затвердженої спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція з організації конвоювання), де визначено, що кількість камер для утримання підсудних (засуджених) слід передбачати виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ.

Таким чином, в зазначеному суді, де розташовано дві зали судових засідань для розгляду кримінальних справ, має бути обладнано шість камер. Натомість в суді в наявності лише дві камери, що може порушувати вимоги роздільного розміщення чоловіків та жінок, дорослих та неповнолітніх, а також ізольованого тримання осіб, яким заборонено спілкування між собою (фото 8).

2. У порушення пункту 20 Мінімальних стандартних правил поводження з в'язнями, пункту 22.5 Європейський пенітенціарних правил обвинувачені (підсудні), засуджені не мають доступу до чистої питної води. В суді відсутні ємності для питної води та одноразовий посуд.

Порушення права на життя (стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

3. У порушення пункту 5.11 ДБН В.2.2-26:2010 та пункту 14 Інструкції не обладнано бокс для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених або огорожену стоянку для спеціального автотранспорту варті біля зовнішнього спеціального входу.

Посадка (висадка) обвинувачених (підсудних), засуджених проводиться зі зворотної сторони будівлі суду (фото 9).

Порушення права на доступність для осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, стаття 26 Конституції України).

4. У порушення вимог пунктів 5.3, 6.1.8 та 6.3 ДБН В.2.2-40:2018 приміщення суду не обладнано пандусами, вертикальним підйомником або ліфтом, у зв'язку з чим маломобільні групи населення без сторонньої допомоги не можуть вільно пересуватись приміщеннями суду, зокрема потрапляння на другий поверх будівлі є ускладненим.

5. У порушення пункту 11.5 ДБН 2.2-40:2018 в суді відсутнє санітарно-гігієнічне приміщення, облаштоване для потреб маломобільних груп населення.

Інші порушення.

6. У порушення пункту 6.5.2 ДБН В.2.2-26:2010 у приміщенні камери для утримання підсудних (засуджених) лава не скріплена щільно з підлогою та стінами; відсутні пристрої, що за потреби обмежують відчинення дверей та звужують прохід для особливо небезпечних осіб, що знаходяться під охороною.

III. Рекомендації

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України у Чернігівській області у межах компетенції:

вжити заходів щодо запобігання порушенням, що призводять або можуть призводити до порушень прав людини.

Ніжинському міськрайонному суду Чернігівської області у межах компетенції забезпечити:

1. Наявність належної кількості камер для тримання обвинувачених (підсудних), засуджених, виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ.

2. Належні умови доступу до приміщень будівлі суду маломобільних груп населення.

3. Облаштування боксу для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених або (при

неможливості обладнання боксу) огороженої стоянки для спеціального автотранспорту варті.

4. Постійний доступ обвинуваченим (підсудним) та засудженим до чистої питної води.

5. Облаштування камери для утримання підсудних (засуджених) відповідно до вимог пункту 6.5.2 ДБН В.2.2-26:2010.

До звіту додаються: фотофіксація на 2 арк.

**Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України
з прав людини**

Інна КЕБЕЦЬ

Фото 1

Фото 2

Фото 3

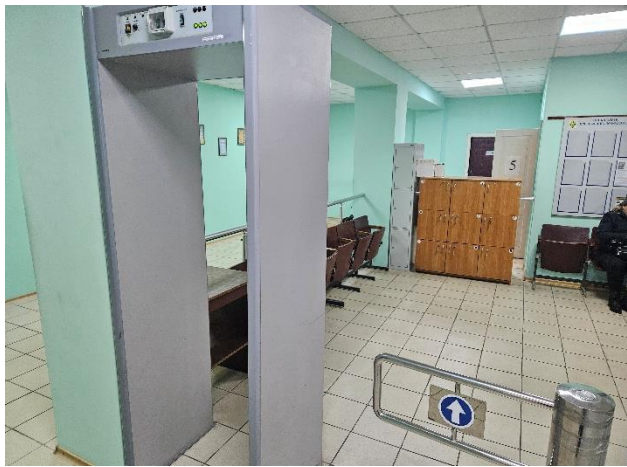

Фото 4

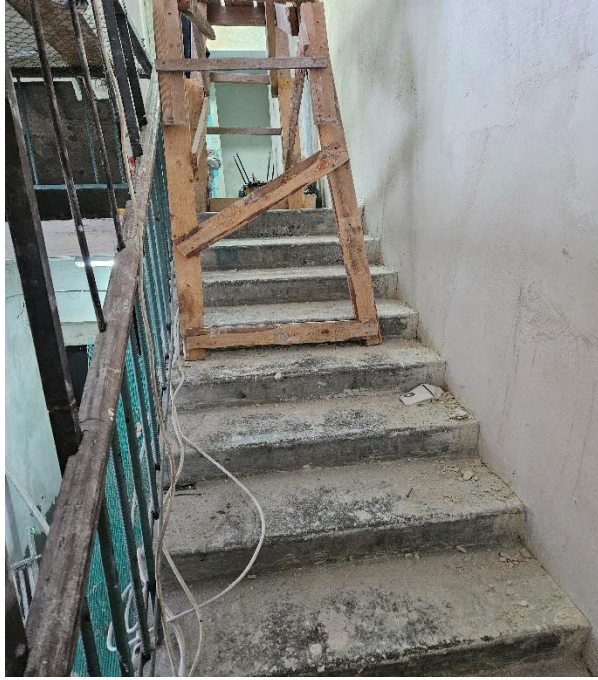
Фото 5

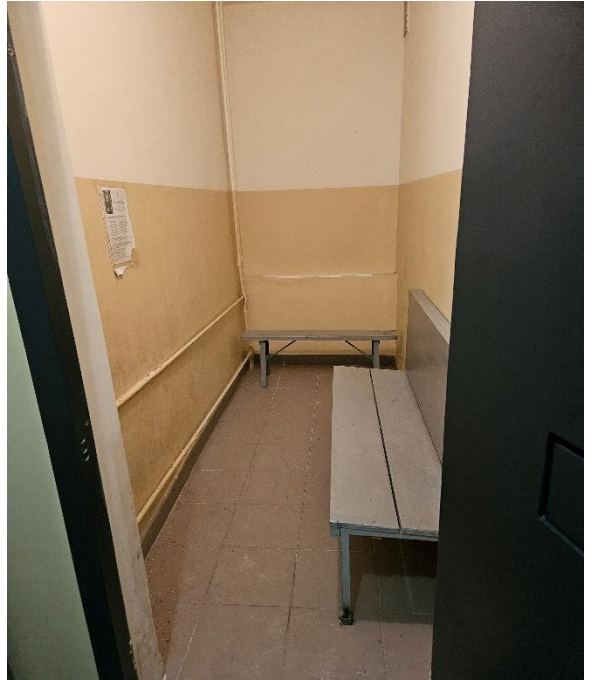
Фото 6

Φοτο 7

Φοτο 8

Φοτο 9

